

Cross compliance

Petr Vaculík

Cross-compliance

(kontrola podmíněnosti)

- Plnění vybraných požadavků podmíněné poskytování stanovených podpor.
- Od 1.1.2009 platí dodržování úplného systému stanovených standardů CC = [podmínka pro vyplácení](#) [přímých plateb](#)
- Principy CC aplikovaly již
 - Rakousko, Belgie, Dánsko, Německo, Irsko, Itálie, Lucembursko,
 - Portugalsko, Švédsko a VB (1.1.2005)
 - Francie, Nizozemí, Španělsko, Finsko, Řecko (2006)
 - Malta a Slovinsko (2007)
 - Od roku 2009 ostatní členské státy
- Od roku 2013 jednotná platba na podnik (**SPS** -*single payment scheme*) postupně nahrazuje jednotnou platbu na plochu (**SAPS** -*single area payment scheme*) u většiny typu dotací
- Systém CC se platí nejenom pro vyplácení přímých plateb, ale i pro vyplácení podpor v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD)

Od roku 2015

Přímé platby

- a) jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy,
- b) platbu pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí,
- c) dobrovolnou podporu vázanou na produkci a
- d) platbu pro mladé zemědělce,

Některé podpory Programu rozvoje venkova (PRV),

Některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (SOT).

Právní rámec - Evropské právní předpisy

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013**, o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013**, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013**, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009.
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013**, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.
- **Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007**, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty.
- **Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005** ,o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).
- **Nařízení Komise (EU) č. 65/2011** , kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem

Právní rámec - **Národní právní předpisy**

- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství.
- Nařízení vlády č. 309/2014 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor.
- Nařízení vlády č. 308/2014 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor a nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů.
- Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů.

Přehled podpor 2017 - Přímé platby

nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům

- **Jednotná platba na plochu (SAPS),**
- **Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí,**
- **Dobrovolná podpora vázaná na produkci:**
 - a) podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu,
 - b) podpora na produkci chmele,
 - c) podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností,
 - d) podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností,
 - e) podpora na produkci konzumních brambor,
 - f) podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností,
 - g) podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností,
 - h) podpora na produkci cukrové řepy,
 - i) podpora na produkci bílkovinných plodin,
 - j) podpora na chov telete masného typu,
 - k) podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka nebo
 - l) podpora na chov bahnice nebo na chov kozy.

Přímé platby - OPATŘENÍ PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA

- ***Dobíhající závazky období 2007–2013:***

- **Agroenvironmentální opatření (AEO)** - nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření;

- **Zalesnění zemědělské půdy** - nařízení vlády č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy;

- **Zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích** - nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích;

- **Zlepšování druhové skladby lesů v rámci lesnicko-environmentálních plateb** - nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření.

Přímé platby - OPATŘENÍ PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA

- ***Závazky pro období 2014 – 2020:***

- **Agroenvironmentálně - klimatická opatření (AEKO)** - nařízení vlády, o podmínkách provádění agroenvironmentálně - klimatických opatření,
- **Ekologické zemědělství (EZ)** - - nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologického zemědělství,
- **Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA)** - nařízení vlády č. 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními,
- **Platby v oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě** - nařízení vlády č. 73/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb v oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě,
- **Dobré životní podmínky zvířat** - nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb na opatření dobré životní podmínky zvířat
- **Platby na lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochranu lesů** - nařízení vlády, o podmínkách poskytování plateb na lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochranu lesů,
- **Platby na zalesňování zemědělské půdy** -nařízení vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb na zalesňování zemědělské půdy.

Přímé platby - SPOLEČNÁ ORGANIZACE TRHU S VÍNEM

- Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic -
Nařízení vlády č. 142/2014 Sb., o stanovení
bližších podmínek při provádění opatření
společné organizace trhů se zemědělskými
produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství

DZES (GAEC)

(Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu)

- vymezeny nařízením vlády č. 309/2014 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor (individuálně definují MS – nařízení 1306/2013)
- standardy hospodaření, které jsou definované členskými státy Evropské unie v souvislosti se zachováním kvality půdy, minimální úrovní péče a ochrany vody a hospodaření s ní
- od roku 2004 musí každý členský stát EU (individuálně) definovat na národní úrovni standardy GAEC jako podmínky pro poskytování přímých plateb
- národní standardy musí zohledňovat podmínky v následujících oblastech:
 1. ochranných pásů podél vodních toků
 2. zavlažovacích soustav
 3. ochrany podzemních vod před znečištěním
 4. minimálního pokryvu půdy
 5. minimální úrovně obhospodařování půdy k omezování eroze
 6. zachování úrovně organických složek půdy, včetně zákazu vypalování strnišť
 7. zachování krajinných prvků a opatření proti invazním druhům rostlin.

DZES (GAEC)

2014	navazující standardy 2015
GAEC 1 eroze na svažitéch pozemcích	<i>ukončen k 31. 12. 2014</i>
GAEC 2 a) a b) eroze	DZES 5 a) a b) eroze
GAEC 3 a) nebo b) organické složky půd	DZES 6 a) nebo b) organické složky půdy
GAEC 4 pálení bylinných zbytků	DZES 6 první část - pálení bylinných zbytků
GAEC 5 zákaz zásahů na zaplavené půdě vodou	<i>ukončen k 31. 12. 2014</i>
GAEC 6 krajinné prvky	DZES 7 a) krajinné prvky + zákaz řezu dřevin
GAEC 7 invazní rostliny	DZES 7 b) invazivní rostliny
GAEC 8 zákaz rozorání	<i>ukončen k 31. 12. 2014</i>
GAEC 9 péče o travní porosty	<i>ukončen k 31. 12. 2014</i>
GAEC 10 zavlažovací soustavy	DZES 2 zavlažovací soustavy
GAEC 11 ochranné pásy podél vodních toků	DZES 1 a) 3 m a svažité pozemky 25 m b) ochranná vzdálenost při aplikaci POR
GAEC 12 ochrana podzemních vod	DZES 3 a), b), c), d) ochrana podzemních vod
Y	DZES 4 a) nebo b) nebo c) minimální pokrývka půdy

Shrnutí podmínek stanovených standardsy DZES

DZES 1: Dodržení ochranných pásů podél vodních toků

- ochranný pás nehojené půdy 3 m
- DPB s průměrnou sklonitostí vyšší jak 7° ochranný pás nehojené půdy 25 m
- použití přípravků na ochranu rostlin v souladu se stanovenou ochranou vzdáleností přípravku

DZES 2: Povolení pro užívání zavlažovacích soustav

- držení povolení k nakládání s vodami vydané příslušným vodoprávním úřadem

DZES 3: Ochrana podzemních vod proti znečištění

- existence havarijního plánu schváleného příslušným vodoprávním úřadem
- držení povolení k vypouštění odpadních vod
- zabezpečení skladů nepropustnou úpravou
- provedení zkoušky těsnosti potrubí a nádrží pro skladování ropných látek nejméně jednou za 5 let
- provozování odpovídajícího kontrolního systému

Shrnutí podmínek stanovených standardy DZES

DZES 4: Minimální pokryv půdy

- DPB s průměrnou sklonitostí vyšší než 5 stupňů a kulturou standardní orná půda

Možnosti :

- po sklizni založení porostu ozimé plodiny
- ponechání strniště do založení jarní plodiny
- podmínka do založení jarní plodiny
- osetí meziplodin do 20. září a ponechání nejméně do 31.10.
- orba se zapravením statkových nebo organických hnojiv

DZES 5: Minimální úroveň obhospodařování půdy k omezování eroze

Středně erozní půda

- nebudou se pěstovat erozně nebezpečné plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice a čirok
- porosty ostatních obilnin a řepky olejné na takto označené ploše budou zakládány s využitím půdoochranných technologií
- v případě ostatních obilnin nemusí být dodržena podmínka půdoochranných technologií při zakládání porostů pouze v případě, že budou pěstovány s podsevem jetelovin, travních nebo jetelotravních směsí

Mírně erozní půda

- erozně nebezpečné plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice a čirok budou zakládány pouze s využitím půdoochranných technologií

Shrnutí podmínek stanovených standardsy DZES

DZES 6: Zachování úrovně organických složek půdy, včetně zákazu vypalování strnišť

- zákaz pálení bylinných zbytků
- minimálně na 20 % užívané výměry DPB s druhem zem. kultury orná půda užívané k 31. květnu v LPIS
 - aplikace tuhých statkových nebo tuhých organických hnojiv minimálně v dávce 25 tun na hektar
 - pokrytí stanoveného procenta výměry a to např. cizrna, čočka, fazol, hrách, peluška, jetel, komonice, lupina, sója, štírovník, vojtěška, úročník...

DZES 7: Zachování krajinných prvků, ořez stromů a opatření proti invazivním druhům rostlin

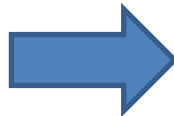
- nezrušení a nepoškození krajinného prvku - mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina, příkop, mokřad, rybník
 - zákaz řezu dřevin - od 31. března do 1. listopadu
 - netýkavka žláznatá - nevyskytují se kvetoucí nebo odkvetlé rostliny
 - bolševník velkolepý - výška rostlin nepřesahuje 70 cm

PPH (SMR)

Povinné požadavky na hospodaření

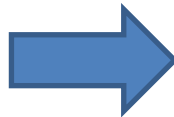
- Upravuje Nařízení Rady č. 73/2009 příloha III.
- Původní návrh z ledna 2003 – 38 standardů
- Konečná verze reformy – 13 předpisů, 94 kontrolních požadavků

Oblast ochrany životního prostředí

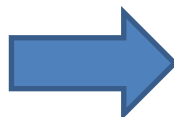
Cílem je chránit životní prostředí a jeho složky, zejména volně žijící ptáky, ostatní volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a přírodní stanoviště, půdu a vodu

Oblast veřejného zdraví,

Cílem požadavků zařazených od roku 2011 je zajištění potravinové bezpečnosti, snížení rizika ohrožení zdraví lidí, zvířat a rostlin.

Oblast dobrých životních podmínek zvířat

Povinné požadavky zaměřené na udržování základních podmínek života a zdraví zvířat a jejich ochranu jsou uplatňovány

2014	navazující standardy 2015
SMR 1 ochrana ptáků	PPH 2 ochrana ptáků
SMR 3 kaly	<i>pouze jako požadavky národní legislativi</i>
SMR 4 nitratová směrnice	PPH 1 nitratová směrnice
SMR 5 ochrana EVL	PPH 3 ochrana EVL
5a AEO hnojiva	<i>pouze jako požadavky PRV</i>
SMR 6 označování a evidence prasat	PPH 6 označování a evidence prasat
SMR 7 označování a evidence skotu	PPH 7 označování a evidence skotu
SMR 8 označování a evidence ovcí a koz	PPH 8 označování a evidence ovcí a koz
SMR 9 přípravky na ochranu rostlin	PPH 10 přípravky na ochranu rostlin
SMR 10 zákaz používání hormon. látek	PPH 5 zákaz používání hormon. látek
SMR 11 potravinové právo	PPH 4 potravinové právo
SMR 12 TSE	PPH 9 TSE
SMR 13 tlumení kulhavky a slintavky SMR 14 vezikulár. choroby prasat SMR 15 katerál. horečka ovcí	<i>pouze jako požadavky národní legislativy</i>
SMR 16 ochrana telat	PPH 11 ochrana telat
SMR 17 ochrana prasat	PPH 12 ochrana prasat
SMR 18 ochrana hospodář. zvířat	PPH 13 ochrana hospodář. zvířat

Kontrola podmíněnosti

Kontroly podmíněnosti podléhají všichni žadatelé žádající o přímé platby, některé podpory z osy II Programu rozvoje venkova a některé podpory v rámci společné organizace trhu s vínem.

Počet podniků vybraných ke kontrole podmíněnosti musí dosáhnout nejméně 1 % žadatelů z každé výše uvedené podpory. (1/4 náhodným výběrem, zbytek na základě rizikové analýzy)

Druhy kontrol:

- **administrativní** – kontroly a ověřování elektronických informací, materiálů a dokumentů, které se týkají kontrolované oblasti a žadatele. Pro potřeby kontrol je možno využívat i dálkového průzkumu Země (DPZ);
- **kontroly na místě** – ověřování originálních dokladů, chovatelských a pěstebních technologií a postupů a přímých dopadů těchto činností.

Způsob vyhodnocování zjištění dozorových organizací z kontrol podmíněnosti je legislativně ukotven nařízením vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor.

Zohledňuje **veškerá zjištěná porušení ze všech zpráv o kontrole příslušného aktu nebo standardu za daný kalendářní rok u kontrolovaného subjektu.**

Kontrolní orgány

- **Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)** kontroluje podmínky Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES 2 (*zavlažování*), DZES 4 (*minimální pokryv půdy*), DZES 5 (*eroze*), DZES 6 (*pálení a org. složky půdy*) a DZES 7 (*krajinné prvky*));
- **Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)** kontroluje povinné požadavky na hospodaření PPH 2 (*ochrana ptáků*) a PPH 3 (*ochrana EVL*) v oblasti Životní prostředí, změna klimatu a Dobrého zemědělského a environmentálního stavu;
- **Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)** kontroluje povinné požadavky na hospodaření PPH 1 (*nitrátová směrnice*) v oblasti Životní prostředí, změna klimatu a Dobrého zemědělského a environmentálního stavu; v oblasti Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin patří do jeho působnosti požadavky PPH 10 (*přípravky na ochranu rostlin*) a participuje na kontrole požadavků PPH 4 (*potravinové právo*), PPH 9 (*TSE*) a delegovaně provádí kontroly standardu DZES 1 (*ochranné pásy podél vod*) a DZES 3 (*ochrana podzemních vod*).
- **Česká plemenářská inspekce (ČPI)** kontroluje povinné požadavky na hospodaření PPH 6, 7, 8 (*evidence a označování zvířat*) v oblasti Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin;
- **Státní veterinární správa (SVS)** se podílí na kontrole povinných požadavků na hospodaření PPH 4 a 9 a od Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) převzala gesci nad kontrolami požadavků PPH 5 (*zákaz používání některých látek v chovech zvířat*) v oblasti Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin, dále provádí kontrolu plnění požadavků PPH 11, 12 a 13 (*welfare zvířat*) z oblasti Dobré životní podmínky zvířat;
- **Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI)** participuje na kontrole povinných požadavků na hospodaření PPH 4 v oblasti Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin.

Proces kontroly – kontrola na místě

1. **Výběr subjektů ke kontrole**
2. **Vytvoření plánu kontrol**
3. **Oznámení / neoznámení kontrol**
 - Podle kontrolovaných opatření v rámci způsobilosti
4. **Kontrola na místě**
 - Zahájení kontroly
 - Provedení kontroly
 - Ukončení kontroly
 - Vyhotovení kontrolního protokolu
 - Řízení o námitkách – lze podat do 5 (7) dnů od seznámení s protokolem
 - Předání kontrolního protokolu – žadatel musí být informován o všech porušeních do 3 měsíců od provedení kontroly.
5. **Vyhotovení zprávy o kontrole**
 - Obecná část
 - Popisná část
 - Hodnotící část (rozsah, závažnost, trvalost, opakování)
6. **Předání zprávy o kontrole SZIF**
 - Do 1měsíce od vyhotovení
 - Elektronickou cestou do MZK na MZe
 - Dostupná na portálu FARMÁŘ

Průběh kontroly podmíněnosti

- Řídí se zákonem č. 255/2012, o kontrole (kontrolní řád) a nařízením Komise (ES) č. 796/2004.
- Oznámení o kontrole – max. 14 dnů, běžná praxe v cca 3 - 5 dnů, minimálně 48 hodin.
- Zahájení kontroly na místě – předložení písemného pověření ke kontrole
- Provedení kontroly – kontrolní list + protokol o kontrolním zjištění – popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků (předání stejnopisu protokolu kontrolované osobě).
- Možnost podání písemných a zdůvodněných námitek proti protokolu – do 5 (7)dnů.
- Řízení o námitkách – rozhodnutí do 15 dnů ředitel OSS.
- **Zpráva o kontrole** – vzniká po uzavření kontroly, obsahuje hodnocení případně zjištěných porušení z hlediska rozsahu, závažnosti, trvalosti, opakování a úmyslu - předání na SZIF do 1 měsíce po ukončení kontroly
- Zmaření kontroly - pokud kontrolovaný subjekt neumožní provést kontrolu, například nevpuštěním kontrolního orgánu do kontrolovaných objektů, **kontrola je považována za zmařenou** a podpora se neposkytne.

Postup při hodnocení kontrol podmíněnosti

Celkový výpočet snížení podpory probíhá v těchto 6 krocích:

- Bodové ohodnocení míry porušení kontrolovaných požadavků popř. standardů GAEC (provádí kontrolní organizace/SZIF)
- Stanovení celkové míry porušení za každý akt popř. standard GAEC (provádí SZIF)
- Převedení bodového ohodnocení na slovní – zanedbatelné, malé, střední, velké (provádí SZIF)
- Převedení slovního ohodnocení na procentuelní snížení (provádí SZIF)
- Stanovení souhrnného procentního snížení dotace za každou oblast řízení a oblast Dobrý zemědělský a environmentální stav (provádí SZIF)
- Součet souhrnných procentních snížení za všechny oblasti (provádí SZIF)

Cíl/neshoda

Cílem kontroly CC (nařízení č.796/2004 je potvrzení shody (*compliance*) nebo zjištění neshody (*non-compliance*) s požadavky a standardy

Nedodržení požadavků je hodnoceno pomocí kritérií:

ROZSAH (malý / střední / velký) – zhodnocení rozsahu porušení, ke kterému může dojít

ZÁVAŽNOST (malá / střední / velká) – hodnotí se stupeň porušení

TRVALOST (ne / ano) – zjištěné porušení je možno napravit / porušením vznikla nenapravitelná škoda

Typy neshod:

- **Opakovaná neshoda** - neshoda se stejným požadavkem / standardem zjištěná více než jednou během tří po sobě jdoucích let, přičemž o předchozí neshodě byl žadatel informován
- **Rozsáhlá neshoda** -zvažuje se zda dopady vzniklé neshody jsou dalekosáhlé / jsou omezeny pouze na podnik
- **Závažná neshoda** - zvažuje se důležitost a závažnost důsledků neshody ve srovnání s významem dotčeného požadavku x standardu
- **Dlouhodobá neshoda** - dle doby trvání, po kterou působí účinky nedodržení a nesplnění požadavku x standardu

Sankce

SZIF

Kontrolní zpráva z např. ÚKZÚZ, SVS, SZPI

Sankce (zamítnutí / krácení plateb) se uplatňují v případě, že je nalezena neshoda.

**PRAVIDLA
PRO KRÁCENÍ
(neshody a
oblasti)**

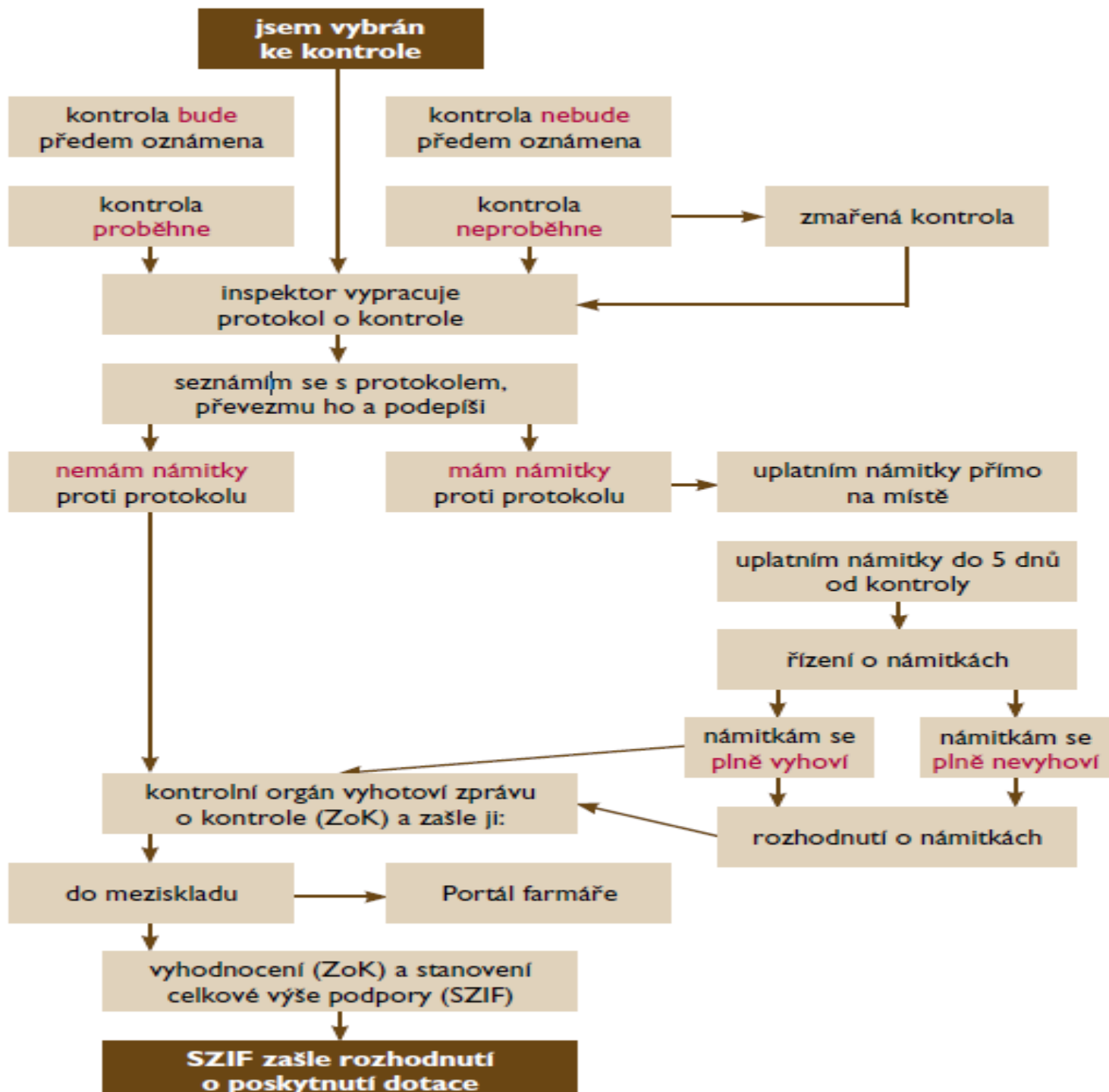
1 – 3 – 5 % při neúmyslném porušení

x3 (až 15%) při opakovaném porušení

15 – 20 – 100 % při úmyslném porušení

Dopad porušení kontrol podmíněnosti do jednotlivých skupin podpor

Spolupráce v rámci Cross compliance - příklad

